

KRIMINALOMSORGEN

Årsmelding 2007

Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS

FENGSELSKOLEN 70 ÅR: 1937 - 2007

Innholdsfortegnelse

Dette er KRUS 2007	2
Direktørens forord	3
Fengselsskolen / Grunnutdanningen	4
FoU-avdelingen	10
KRUS publikasjoner 2007	16
Fengselsskolen 1937-2007	17
Glimt fra aktiviteter på KRUS i 2007	18
Administrasjonsavdelingen 2007	24

Utgitt av: Kriminalomsorgens utdanningssenter KRUS, Boks 6138 Etterstad, 0602 Oslo, www.krus.no

Copyright © 2007 Kriminalomsorgens utdanningssenter KRUS, Oslo

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere

Dette er KRUS 2007

- Kriminalomsorgen skal gjennomføre varetektsfengsling og straffereaksjoner på en måte som er betryggende for samfunnet og som motvirker straffbare handlinger. Det skal legges til rette for at lovbrytere kan gjøre en egen innsats for å endre sitt kriminelle handlingsmønster.
- Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS er kompetansesenter for kriminalomsorgen i Norge. Vår oppgave er å tilføre kriminalomsorgens tilsatte kunnskaper, ferdigheter og holdninger i tråd med etatens mål og verdier.
- KRUS har i 2007 uteksaminert 104 aspiranter fra det ordinære kullet, og det begynte 201 nye aspiranter.
- 56 medarbeidere var per 31. desember 2007 tilsatt ved KRUS, totalt 28 menn og 28 kvinner.

KRUS har tre avdelinger:

- Avdeling for grunnutdanning består av Fengselsskolen, som gir grunnutdanning til alle som skal bli fengselsbetjenter i Norge, og verksbetjentutdanningen, som tilbyr etatsutdanning for verksbetjenter;
- FoU-avdelingen bidrar gjennom kurs, seminarer, konferanser og forskning, evaluering og veiledning til en kunnskapsbasert utvikling av kriminalomsorgen.
- Administrasjonsavdelingen er teknisk arrangør for fagseminar, står for fellestjenester som kurs-hotell, vedlikehold, økonomi, personalbehandling, kontorstøtte, sentralbord og datanettverk, og har redaktøransvaret

Direktør
Harald Føsker

Direktørens forord

I 2007 feiret Fengselsskolen 70-årsjubileum og VBU fylte 10 år. Vi feiret med en mottakelse i de nye kurslokalene på Ulven i desember. Året ble et travelt år, særlig med hensyn til at vi måtte utvide lokalitetene. Aspiranttallet for 2008 tilsa et overbelegg på 40 % og Ulvenveien 111 ble leid inn fra desember. Imidlertid viste det seg at vi kunne utnytte ressursene bedre ved å flytte FoU-avdelingen med hele kursvirksomheten til nye lokaler og beholde Fengselsskolen i Teisenveien. Jeg vil benytte anledningen til å takke alle ansatte for sporty holdning i flytteprosess og sjau!

Grunnutdanningen er inne i en relativt sterk vekstperiode som ventelig kulminerer mot slutten av 2009. I 2007 etablerte vi Kongsvinger som fengselsskolefilial og tok inn nok et ekstrakull på høsten. Det tar tid å utdanne fengselsbetjenter (og det skal vi være stolte av!) så behovet ute i etaten er neppe dekket opp før om to – tre år.

Fengselsfaglig seksjon har bl.a som oppgave å yte faglig støtte til betjentutdanningen. I 2007 har imidlertid uforholdsmessig mye ressurser gått med til tidkrevende personalsaker i takt med det økte antall aspiranter.

Med flere ansatte i kriminalomsorgen i både fengsler og friomsorg, er det naturlig at behovet for kompetansepåfyll også øker. Med 2226 deltakere på kurs er vel det et godt utgangspunkt for KSF sitt ”tiltak mot soningskø og for bedre innhold i soningen”. Det er betryggende for Kriminalomsorgen at en kunn-

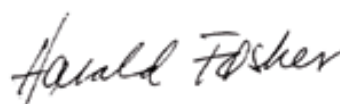
skapsbasert virksomhet fremdeles er et politisk og faglig mål. Likeledes er KRUS sine 16 publikasjoner med ulike tema og innhold gode bidrag til videre faglig utvikling.

Administrativt og organisatorisk har året bydd på utfordringer på mange plan ; Administrativ avdeling har hatt ansvar for innføring av Doculive, ”le-teprosess” og leie av lokaler samt nye Krus.no og alt har funnet sin løsning!

Også i 2007 har vi jobbet videre med nettverksbygging både nasjonalt og internasjonalt. Vi har hatt flere utenlandske gjester på KRUS, blant annet fra Latvia, Russland, Sveits og Storbritannia. Personlig har jeg hatt den glede å motta to internasjonale priser i 2007, så vårt arbeid blir lagt merke til også i utlandet.

Til slutt vil jeg takke ledere og medarbeidere på KRUS for et arbeidssomt og begivenhetsrikt år. Særlig vil jeg trekke fram ”Faget i fokus” som et eksempel på å ta historiens ”største” konferanse på strak arm og levere kvalitet i alle ledd!

KRUS, 15. mai 2008

Harald Føsker

KRUS uteksaminerte til sammen 140 aspiranter til pliktårstjeneste i 2007. Dette er et høyere antall enn i 2006 som egentlig var et unntaksår. Det ble tatt opp 151 aspiranter på ordinært kull, og det ble tatt opp et ekstrakull som skal ta hele sin utdanning på Kongsvinger på 25 personer i mai og et annet ekstrakull som startet på KRUS i september på 25 personer pga. akutte behov i etaten. Antall verksbetjenter med ferdig etatsutdanning var på nesten samme nivå som i 2006, det ble uteksaminert 26 personer i 2007.

Fengselsskolen/grunnutdanningen

Aktivitet

Det har i 2007 vært stor aktivitet på KRUS når det gjelder grunnutdanning av betjenter. Antallet aspiranter i praksisår var et unormalt stort kull på 204 mot ca 150 i 2006. På teoriåret derimot var det "bare" 144 aspiranter som mottok sitt vitnemål av justisminister Knut Storberget i slutten av november.

Etter initiativ fra politisk ledelse startet 25 aspiranter opp en desentralisert betjentutdanning i Kongsvinger fengsel pga store problemer med bemanning. 44 % var kvinner og 56 % var menn. I september ble det i tillegg tatt opp 25 aspiranter i et ekstraordinært kull som startet på KRUS. De gikk etter fem uker ut i tjeneste som forskuttert kull. De begynte sitt praksisår 1.1.08. 44 % var kvinner og 56 % var menn.

Lærerstab

Stort aspirantopptak, både sentralt og desentralisert, førte til økt lærerbehov på teoriåret i 2007. Teoriåret hadde en økning på ca 50 aspiranter fra 2006 til 2007 i tillegg til Kongsvingerkullet.

Det ble ansatt nye lærere på slutten av 2006 som en forberedelse til å ta i mot ca 150 personer på teoriåret i 2007. De nye ble tilsatt både i engasjementer og i faste stillinger.

Lærerstab er en blanding av akademikere og fengselsfaglærere (fengselsbetjenter med tilleggsutdanning på høyskole- og universitetsnivå). Etter hvert har alle erfaring fra jobb som betjenter/ekstrabetjenter ved at de tar vakter i perioder vi ikke har

aspiranter. Noen har også annen fengsels erfaring. Nye yngre kolleger med "fersk utdanning" og nye erfarne kolleger fra andre høyskole- og fagmiljøer har tilført fagmiljøet på KRUS mye nytt og vært en faglig nyttig utfordring for eldre kolleger.

Pedagogisk organisering

Utdanningen av fengselsbetjenter er temabasert. Hvert tema har en fagansvarlig og en tverrfaglig sammensatt faggruppe av lærere/veiledere som utarbeider opplæringen i tråd med studieplanen. Studieplanen er diskutert og godkjent av KSF.

Grunnutdanningen bruker problembasert læring (PBL) som en viktig inspirasjon i tilretteleggingen av opplæringen. I praksisåret er aspirantene i hvert opplæringsfengsel delt inn i basisgrupper som jobber sammen under veiledning av aspirantleder/veiledere. De avlegger eksamen i Tema 3 Praktisk fengselslære i slutten av det første året.

Resten av temaene blir avsluttet på teoriåret. Aspirantene på teoriåret er delt inn i seminargrupper på ca 30. Hver seminargruppe ledes av et lærerteam på tre. Seminargruppa er igjen delt inn i 4 basisgrupper som er faste gjennom hele teoriåret. Hver seminargruppe har sitt eget seminargrupperom (klasserom) og basisgruppene har egne grupperom. Lærernes viktigste oppgaver er forelesninger i auditoriet og veiledning av aspirantene i deres arbeid. Veiledningen foregår enten i grupper eller individuelt. Noen oppgaver er diskusjonsoppgaver, noen er praktiske øvelser og atter andre er skriftlige arbeider, både

Fra venstre avdelingsleder
Egil Larsen og fengsels-
inspektør Ellen M. Ekhaugen

korte og mer omfattende. Seminargruppene brukes til oppsummering av forelesninger, framlegg av gruppearbeid eller diskusjoner av oppgaver. Det er alltid lærere/veiledere fra teamet til stede i seminargruppene. Teamet planlegger og tilrettelegger for aktivitet i tråd med studieplan, timeplan og hva som er bestemt på veiledermøtene.

Den formative vurderingen er gjennomført med fagartikler som er blitt vurdert som en del av grunnlaget for karaktersetning i de enkelte temaene. Summativ vurdering, skoleeksamener, både skriftlig og muntlig, gjennomføres fortsatt, men i mindre omfang enn tidligere.

Vi merker at kvaliteten i skriftlig framstilling er økende blant aspirantene pga av mer vektlegging på skriftlige arbeider, bl.a. i å skrive mer omfattende fagartikler.

Strategier og andre faglige utfordringer

Som i hele kriminalomsorgen møter også KRUS stadig nye faglige utfordringer. Både fagstrategien som kom i 2004, og andre strategier har fokus i opplæringen og er blitt enda bedre integrert. Dette gjøres ved at de legges inn under de rette temaene, og at vi bl.a. benytter oss av personer fra KSF som forelesere. Deretter blir emnene tatt opp i seminargrupper og basisgruppearbeid.

Som i 2006 har vi i 2007 videreført fokuset på ADHD, både med interne og eksterne forelesere, og satt et utvidet fokus på organisert kriminalitet. I den siste sammenhengen utnytter vi bl.a. kompetanse hos KRIPOS som forelesere.

Utdanning på høgsolenivå og ny stortingsmelding

I 2007 har flere av de tilsatte på grunnutdanningen vært involvert i arbeidsgruppene som ble nedsatt av KSF for ny stortingsmelding. I tråd med dette arbeidet og i forhold til forventningene i tildelingsbrevet, har grunnutdanningen lagt sin utdanning på et nivå som kan sammenliknes med annen utdanning på høgsolenivå.

I tråd med at tildelingsbrevet sier at ”utdanningen skal ligge på et høyere nivå” har også arbeidet med kompetansekartlegging og kompetanseutvikling av de tilsatte blitt vektlagt. Ved tilsetning av nye lærere legges det nå vekt på at det skal være personer som er kvalifiserte til å undervise/veilede på høgsolenivå.

KSF har bedt KRUS og grunnutdanningen om aktivt å skjele til kravene som NOKUT stiller til statlige høgsolenivå.

Dette diskuteres aktivt i staben på grunnutdanningen, samtidig som alle hele tiden er oppmerksomme på at tillemplingene må skje innenfor en etatsutdanningsramme.

De ansatte på grunnutdanningen er svært spente på det som vil stå i ny stortingsmelding som legges fram på forsommeren 2008.

Når det gjelder utdanningen av fengselsbetjenter henviser vi interesserte til å gå inn på KRUS sine hjemmesider www.krus.no og se på studieplanen for 2007 og studieplanen for 2008.

Tilsatte i verksdriften, VBU

Dette er et opplæringsforløp som går over to semestre og er det femte kullet med denne ordningen. Opplæringsplanen for etatsutdanningen for verksbetjenter ligger på KRUS sin hjemmeside.

Det ble uteksaminert 26 verksbetjenter i 2007. En gruppe på 27 startet opplæringen i februar. Utdanningen går over 10 måneder og deltakerne ble uteksaminert i november.

Gjennomføringen består av en blanding av fjernundervisning og tre separate ukesamlinger på KRUS. Erfaringene fra denne ordningen er generelt positive. Evalueringen fra deltakerne er meget god. De involverte får mer tid, og får dermed fordøyd stoffet bedre. Fjernundervisningen foregår fullt ut ved bruk av EdOnWeb på internett som læringsplattform. Dette har ført til at terskelen for å bruke datamaskiner som læringsarena har blitt lavere, aktiviteten er høyere og resultatene når det gjelder innleverte arbeider, er av bedre kvalitet enn tidligere år.

Alle telefonmøter eller konferanser ble foretatt via Skype på internett. Dette var mulig fordi alle de deltakende fengslene sørget for å få lagt inn bredbåndslinjer til internett.

Dette er det tredje kullet som har gjennomført individuelle eksamener nettbasert fra eget arbeidssted, og som også fikk godkjent at de har gjennomført kurs som gjør dem kvalifisert for å delta på narkotikasøk med hund mot personer. Vi har i 2007, som tidligere, beholdt kravet om å skrive refleksjonslogg etter hvert gruppearbeid i mellomperiodene. Vår erfaring er at dette har ført til en bedre kontinuitet i studiene.

Utdanningen ser ut til å ivareta mange av kravene i fagstrategien for verksdriften. Det er samtidig en løpende utvikling i utdanningen, hvor vi innenfor de rammene som er satt, prøver å ivareta utfordringene verksdriften har.

De 26 verksbetjentene som ble utdannet i 2007 – det 10. kullet på KRUS.

Fengselsfaglig seksjon

Grunnutdanningen består også av en uniformert del – fengselsfaglig seksjon. Seksjonen består av fengselsinspektør og 6 fengselsførstebetjenter. Fengselsfaglig seksjon forvalter arbeidsgiveransvaret for aspirantene og er deres nærmeste overordnede på teoriåret. Videre har seksjonen ansvaret for oppfølging av praksisfengslene og det faglige innholdet i praksisåret, sammen med den øvrige delen av grunnutdanningen. I 2007 fikk vi tilbake Ullersmo fengsel som praksisfengsel. Dermed var det til sammen 12 praksisfengsler.

På det ordinære kullet for 2007 begynte det 151 aspiranter. Det ekstraordinære kullet på 54 forskutterte aspiranter fra høsten 2006, tiltrådte det ordinære kullet i praksisåret fra og med februar 2007. I mai 2007 startet 25 aspiranter sin utdanning ved Kongsvinger fengsel, Kongsvinger-kullet. De skal ha hele sitt utdanningsforløp ved Kongsvinger fengsel og vil være ferdig uteksaminert 31.mars 2009. I september 2007 ble det tatt opp 25 aspiranter i et ekstraordinært kull.

KRUS har i 2007 hatt et samarbeid med NAV for å rekruttere personer med minoritets-bakgrunn. 16 perso-

ner ble plukket ut til et tremåneders kurs. Det vil også i 2008 være et samarbeid mellom NAV og KRUS.

Vi holder veilederkurs for alle aspirant-veiledere i praksisåret. Kursene er modulbaserte og går over tre dager.

Faget pasifisering og konflikthåndtering tilligger seksjonen. Fagutvikling i det henseende er sentralt. Det er utarbeidet et nytt pensum i faget. Her vil siste redigering bli ferdig i 2008.

Utvikling av et nytt sikkerhetsfag ble startet opp i 2007. En arbeidsgruppe ble satt ned for å utarbeide forslag til innholdet av dette viktige faget.

Fengselsfaglig seksjon har sekretariats-funksjon til Aspirantnemnda.

Rekruttering og profilering har hatt stort fokus i 2007. KRUS har samarbeidet med to reklamebyråer for utvikling av profileringsmateriell, også med tanke på å rekruttere søkere med annen kulturell bakgrunn.

ASPIRANTENE 2007

Aspirantene fra 2007-kullet: Foran 2007-kullet fra venstre: Førstebetjent Lars Haga, Direktør Harald Føsker, Fængselsinspektør Ellen M. Ekhaugen og førstebetjent Cathrine Rist.

Justisminister Knut Storberget bisto KRUS med rekrutteringskampanjen til kullet på Kongsvinger

Det var en opplagt og engasjert justisminister som møtte nærmere 60 mulige søkere til Fængselskolen. Fængselskolen skal ta opp et eget kull på inntil 25 aspiranter som vil ha tilnærmet hele sin betjentutdanning lagt til Kongsvinger fængsel. Fængselskolen fikk låne kommunestyresalen av ordfører Arve Bønnes da vi torsdag holdt vårt informasjonsmøte på Kongsvinger. Både Fængselskolen og Kongsvinger fængsel presenterte seg selv.

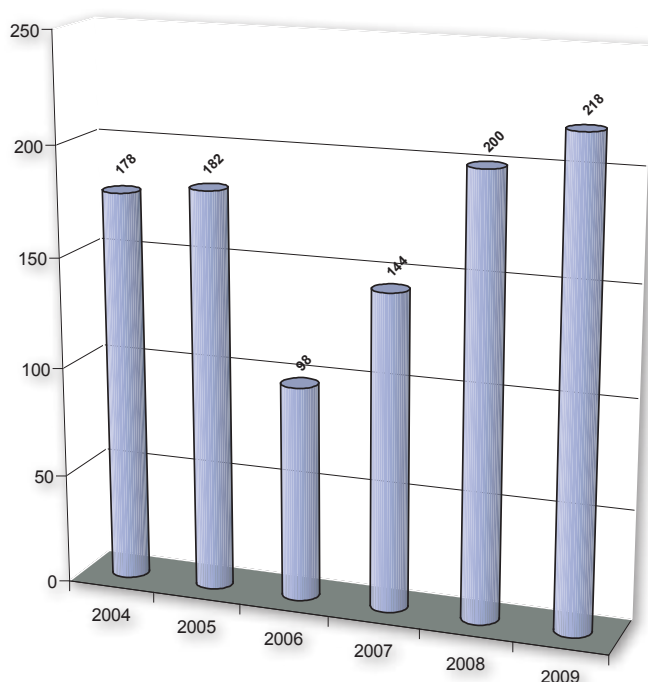
Justisminister Knut Storberget holdt et engasjert innlegg om fængsel, innsatte og den krevende rollen det er å være fængselsbetjent. Stemningen i salen var formell, men likevel på en uformell måte. Da det ble åpnet for å stille spørsmål var det heldigvis derfor mange som følte det naturlig å spørre om det de lurte på.

Aspirantkullene ved Fængselsskolen 2004-2008

År	2004	2005	2006	2007	2008
	159	105	150 ordinært 54 ekstraordinært	151 ordinært 25 desentralisert 25 ekstraordinært	120 ordinært 25 desentralisert 25 desentralisert 80 ekstraordinært

Det er desentraliserte utdanningsforløp ved Kongsvinger fengsel, Åna fengsel og Ravneberget fengsel.

Antall uteksaminerte 2004 - 2007 og prognose for 2008 - 2009

Uteksaminerte verksbetjenter 2002 – 2007

År	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall	23	45	24	25	27	26

Antall søkere til Fængselsskolen

År	2004	2005	2006	2007	2008
Antall	1139	876	979 ordinært opptak 838 ekstra-ordinært opptak	908 ordinært opptak 280 Kong-svinger-kullet 244 Ekstra-ordinært opptak	390 ekstra-ord.

Forsknings- og utviklingsavdelingen (FoU) med 15 ansatte (leder, forskere, seniorrådgiver, rådgivere og bibliotekar) driver en utstrakt kurs, seminar og konferansevirksomhet, drift og utvikling av påvirkningsprogrammer, forskning og evaluering og prosjektet Sikkerhet i Kriminalomsorgen.

FoU-avdelingen

Kurs og utviklingsarbeid

Etter- og videreutdanning tar hoveddelen av ressursene i FoU-avdelingen. I 2007 deltok 2226 deltakere på kurs. Dette er et stort antall, spesielt sett i forhold til at etaten har vel 3200 tilsatte til sammen. KRUS har de siste årene stadig utvidet sitt kurs-tilbud både i forhold til antall og type kurs ut fra hva etaten ser som sitt kompetansebehov. Gjennom kursvirksomheten ønsker vi å gi deltakere kunnskap og ferdigheter av relevans for en kriminalomsorg i utvikling. Det skilles mellom ulike kurs, fagsamlinger, konferanser og programmer, og i 2007 hadde KRUS tilbud om 9 forskjellige fagsamlinger og 11 ulike programmer. I strategi for faglig virksomhet (2004 – 2007) heter det at programmer i kriminalomsorgen skal ha tydelig angitt endringsmodell som støttes av forskningserfaring. Kommunikasjon, rus og sikkerhet har vært tre av hovedsatsingsområdene, og mange av kursene og programmene som ble tilbudt lå under disse temaene;

Kommunikasjon

Motiverende samtale

Satsingen på kommunikasjon fortsetter å være et kjerneområde i KRUS kursvirksomhet, først og fremst ved å lære opp tjenestemenn i Motiverende Samtaler (Motivating Interviewing, MI). Målet er at tjenestemennene skal ha samtaler med domfelte som kan motivere til viljestyrt endring. Regionen har ansvar for opplæring i trinn I. KRUS har fokus på trinn II og instruktørutdannelsen. I tillegg har MI

gått inn som en naturlig del av opplæring i miljøarbeid. Det er fortsatt stor entusiasme og interesse for MI og de mulighetene denne metoden gir for å bidra til endring.

Formidling og kommunikasjon

Fortsatt er grunnkurs i Formidling og kommunikasjon et populært kurs. Det er rettet mot tilsatte som har spesielle formidlingsoppgaver, underviser eller driver opplæring. Kurset styrker deltakernes kommunikasjons- og formidlingskompetanse.

Utviklingsarbeid i kurset Konstruktiv kommunikasjon

Nytt av året er kurset i konstruktiv kommunikasjon. 2007 dannet startpunktet for planlegging av pilotprosjektet i konstruktiv kommunikasjon, en metode for samtalegrupper som bygger på prinsipper fra humanistisk og kognitiv psykologi. Fokus i kurset er bevisstgjøring av årsak til handlinger, forsoning og arbeid med nye strategier for handling. Gjennomføring av kurs i pilotavdelinger og evaluering vil foregå i 2008.

Rus

Grunnkurs

Også i 2007 har satsingen på rusproblematikk stått sentralt i FoU sitt arbeid på flere områder, både når det gjelder utviklingsarbeid og kursvirksomhet. Enhver tilsatt som møter varetekstsinnsette eller domfelte vil komme i kontakt med fenomenet rusproblematikk på ulike måter. Derfor tilbyr KRUS

Avdelingsleder
Janne Helgesen

et grunnkurs i Rusproblematikk for å gi et helhetlig perspektiv på kriminalomsorgens arbeid innenfor rusfeltet. I tråd med den nye russtrategien er dette kurset en kombinasjon av kontroll og kunnskap, samt rehabiliterings- og motivasjonsarbeid. Sikkerhet og rehabilitering ses i sammenheng og i 2007 ble det gjennomført tre grunnmodulkurs i Rusproblematikk.

Påvirkningsprogram

Revidert håndbok i påvirkningsprogrammet Trafikk og rus ble ferdig helt i begynnelsen av 2007 og det har i løpet av året 2007 vært avviklet en grunnopplæring og en erfaringssamling i påvirkningsprogrammet Trafikk og rus. I forbindelse med siste erfaringssamling ble det tilbudt en kursdag med undervisning og øvelse i FAK-metodikken som er et analyseverktøy for å skape bevissthet rundt egen atferd. Metoden handler om å dele en hendelse opp i tre deler; Foranledning - Atferd - Konsekvens (FAK). Denne metoden er nå tatt i bruk av alle gruppelederne av Trafikk og rus.

Nytt program - NSAP

KSF ga KRUS i oppdrag å sette i gang en pilot med et nytt rusprogram. Det nye rusprogrammet National Substance Abuse Program (NSAP) ble forhåndsvurdert og anbefalt fra rådgivningspanelet for akkreditering av programmer i kriminalomsorgen. Fire seniorinstruktører ble i 2007 sendt til Canada for opplæring for deretter å gi grunnopplæring på KRUS til fem pilotenheter, hvorav to var friomsorgskontorer og tre fengsler. Alle enhetene er i gang med å prøve ut programmet i to versjoner.

Utviklingsarbeid

Som en del av sitt utviklingsarbeid har FoU-avdelingen deltatt i arbeidet med ny russtrategi og i arbeidsgruppen som har utarbeidet utkast til ny forskrift for Ruspåvirket kjøring. Sistnevnte blir en permanent landsdekkende betinget straffereaksjon som overtar etter dagens Promilleprogram i friomsorgen. Ny forskrift og nye retningslinjer vil tre i kraft i løpet av 2008. FoU-avdelingen reviderer også samtidig den tilhørende programhåndboka i Program mot ruspåvirket kjøring som brukes i friomsorgen.

Sikkerhet i Kriminalomsorgen - SIK

Siden 2002 har alle tilsatte i Kriminalomsorgen fått opplæring i programmet Sikkerhet i Kriminalomsorgen. SIK har til hensikt å forbedre sikkerheten for tilsatte, domfelte og samfunn gjennom utvikling av sikkerhetskultur. Den grunnleggende opplæringen i fengsel (SIF) og opplæringen i friomsorgen (SIFO) er begge fullført, og vi er nå inne i en oppfølings- og vedlikeholdsfasen. Det har i 2007 blitt gjort revidering og utvikling av materiell. SiF-Manualen ble redigert og sendt ut til alle tilretteleggere og fengsler i Norge. En veileder for SIF-programmet ble laget i både norsk og engelsk versjon. Videre ble det utviklet verktøy til bruk lokalt, blant annet en spesial kortstokk til hjelp for diskusjon og refleksjon blant brukerne av SIK-programmet. Det er også gjort evalueringer av begge programmene. Av disse ser vi at SIK-programmet er godt mottatt og oppleves nyttig av brukerne.

”Trygg kriminalomsorg”-konferansen i februar skulle bidra til å skape en tryggere kriminalomsorg gjennom å dele kunnskap om kartlegging, identifisering og vurdering av risiko, styrke arbeidet for et tryggere arbeidsmiljø, og bidra til å utvikle sikkerhet som et fag i kriminalomsorgen.

Andre kurs

Kriminalomsorgen har de siste to årene hatt et økt fokus på barn og pårørende av innsatte. En del av dette er satsingen på Foreldreveiledning, en spesialutviklet versjon av foreldreveiledningsprogrammet ICDP (International Child Development Program) for fengsler. Målet er å styrke kommunikasjon og

samhandling mellom omsorgsgiver og barn ved å fokusere på barns behov og hvordan godt samvær ivaretar dette.

Påvirkningsprogrammene sinnemestring og stressmestring er fortsatt populære kurs. I 2007 ble det også utviklet nytt materiell, KRUS laget nytt filmmateriell til bruk i sinnemestringsgruppene og manualen for stressmestring er blitt revidert. Et av de programmene som har gått lengst er Brott-Brytet, et program som retter seg mot generell kriminalitetsforebygging gjennom kognitive endringsmetoder.

Statistikk for kursvirksomheten 2007:

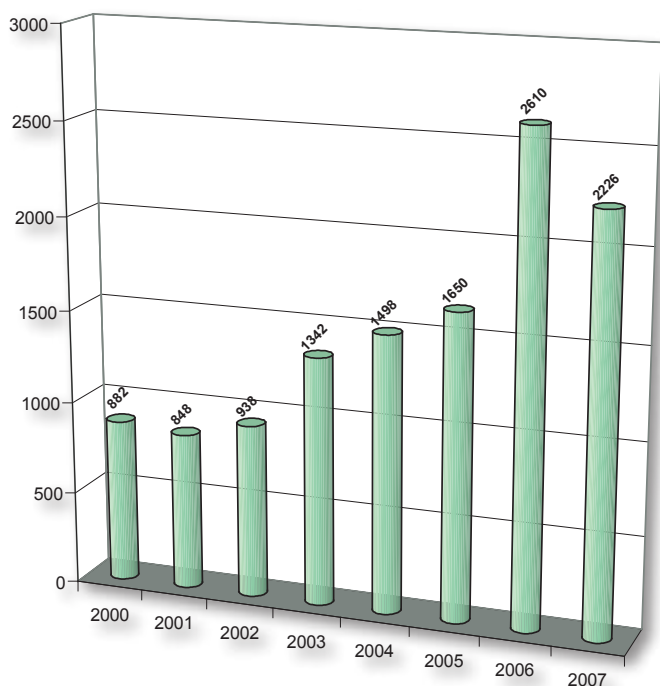
Totalt har det vært 2 226 deltakere på kurs, fagsamlinger og seminarer hos KRUS i 2007. Av dette er 49,6 % kvinner og 51,4 % menn. Antall gjestedøgn på KRUS er 1 563.

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Deltakere	882	848	938	1342	1498	1650	2610	2226

Kursdeltakere fordelt på regioner:

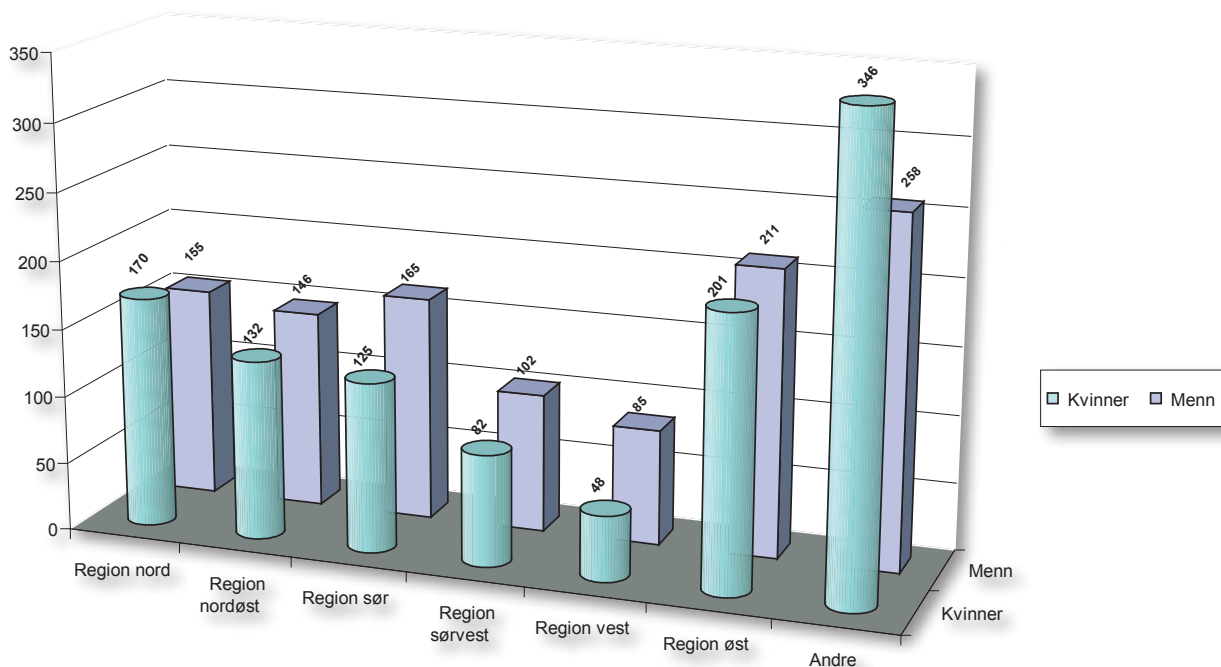
Region	Kvinner	Menn	Total
- Region nord	170	155	325
- Region nordøst	132	146	278
- Region sør	125	165	290
- Region sørvest	82	102	184
- Region vest	48	85	133
- Region øst	201	211	412
- Andre	346	258	604
Sum	1 104	1 122	2 226

Utviklingen 2000 - 2007

Kursdeltakere 2000 - 2007

Regionsfordeling 2007

Kursdeltakere på KRUS fordelt regionsvis 2007

Utviklingsarbeid

LUP

Ledelsesutviklingsprogrammet, LUP, ble utarbeidet i 2006 av en partssammensatt arbeidsgruppe ledet av KSF, med etatsledergruppen som styringsgruppe. KSF er sentral prosjektleder, mens det er den enkelte region ved direktøren som eier LUP i gjennomføringen. Alle ledere i Kriminalomsorgen deltar på programmets fire basismoduler som gjennomføres regionalt. KRUS har bistått med 5 internkonsulenter i gjennomføringen av basismodulene i LUP. I løpet av 2007 utviklet KRUS et opplegg for fordypningsmoduler i LUP.

Miljøarbeid

Mye av arbeidet med pilotprosjektet Miljøarbeid som startet i 2007 har dreid seg om lokale tilpasninger av de overordnede prinsippene for miljøarbeid. Disse er beskrevet i Miljøarbeidsrapporten (KRUS 2/2006). Gjennom arbeidet med piloten har vi sett mye engasjement og entusiasme blant de tilsatte i forhold til nye perspektiver på fellesskap som arena. Pilotprosjektet har i 2007 gjennomført informasjonsformidling og forankring, organisasjonsmessige utviklingsprosesser og kunnskaps- og ferdighetsopplæring i alle seks regioner.

Samordning av planarbeid

KRUS har ansvaret for å følge 11 pilotprosjekter som jobber med samordning av planarbeid. Dette arbeidet omfatter samarbeid med helse og sosialtjenester, arbeid og skole, arbeid og nettverk samt koordinering av dette gjennom fremtidsplan, individuell plan (IP) og samordning av planarbeid. Prosjekttiden utløper med 2007 og erfaringene følges opp i en evaluering.

Elæring

KRUS har som målsetting å benytte seg av IKT som læringsverktøy i større grad enn det som har vært gjort til nå, både i forhold til fjernundervisning, etterutdanning og verktøy som kan være en del av grunnutdanningen og FoU arbeidet på KRUS. I 2007 ble det gjennomført to pilotprosjekter. Det ene var produksjon av et elæringsprogram om SIK. Det andre var investering i og uttesting av læringsplattformen It's learning. Begge pilotene viste gode resultater og har lagt grunnlag for videre utvikling og implementering i 2008.

Konferanser

I 2007 ble mange konferanser avholdt for kriminalomsorgen og deres samarbeidspartnere;

Forvaringskonferansen

12. juni 2007 arrangerte KRUS forvaringskonferansen "Forvaring – erfaringer og utfordringer". Hensikten med konferansen var å skape en dialog mellom de ulike aktørene som er involvert i forvaringsinstituttet; departement, politi, påtalemyndighet, domstolen, rettsmedisinere, forsvarere, kriminalomsorgen og den forvaringsdømte selv. De fleste av foredragene og innleggene på konferansen er publisert i rapporten: Johnsen, B.(red.) (2008) "Forvaring – erfaringer og utfordringer: Foredrag og innlegg på forvaringskonferanse, KRUS 12.6.2007", Rapport, Nr. 4, Oslo, KRUS.

Konferansen "Åpne fengsler"

Fire tiltak med ulik teoretisk og praktisk organisering presenterte sin virksomhet på konferansen "Åpne fengsler". Først ut var det humanøkologiske fengslet, Bastøy fengsel. Dernest fulgte fengslene Leira, Rødgata og Bjørgvin som alle har valgt noe utradisjonelt når de har organisert sin virksomhet. Presentasjonene inspirerte deltakerne til å tenke nytt og langsiktig når man arbeider med utvikling.

Barn og unge i fengsel

Som oppfølging av evalueringen av SNU-prosjektene (Ugelvik & Rokkan 2006) arrangerte KRUS en konferanse om barn og unge i fengsel. Fokuset var; Hva skjer etter stortingsmeldingen om alternative straffereaksjoner mot barn og unge, hvilke virkemidler har vi for å jobbe med de unge og hvordan skal kriminalomsorg og barnevern samarbeide? Konferansen var rettet mot dem som jobber med barn og unge under straffegjennomføring eller som planlegger og organisere tiltak for de unge i kriminalomsorgen.

Nordisk samling for Brott-Brytet instruktører

KRUS arrangerte for første gang en nordisk samling for Brott-Brytet instruktører. Mer enn 50 deltakere fra Norge, Sverige og Danmark deltok på samlingen som hadde et fokus på kjønnsperspektiv i rusbehandling. Både arrangement og innhold fikk svært gode tilbakemeldinger fra deltakerne.

Kvinner i utsatte posisjoner

I overkant av 100 deltakere fra samarbeidsfengsel og fagmiljøer i Russland, Sverige, Danmark og Norge deltok på et seminar i regi av KRUS og justisdepartementet for å diskutere kvinners straffegjennomføring, menneskehandel, vold, kvinners helse, miljøarbeid og hvordan kvinners frihet innskrenkes på ulike måter. En fersk rapport om kvinner i fengsel i medlemslandene i Europarådet ble presentert og offentliggjort av Matthew Loffman fra Belgia. Målet med seminaret var å skape økt bevissthet og kunnskap om kvinner i utsatte posisjoner.

Forskning

KRUS utarbeidet en ny Evaluerings- utviklings- og forskningsplan (EUF-plan) som gjelder for perioden 2007 - 2009 og det er her lagt viktige føringer når det gjelder den videre utformingen av kriminalomsorgsfaget. Gjennom anvendt forskning og evaluering produserer FoU-avdelingen kunnskap om bestemte enheter, tiltak eller praksiser og samler systematisk viten om praksis i kriminalomsorgen. Som det fremgår av publikasjonslisten ble det ble i 2007 gjennomført et stort antall EUF-bidrag. En av de mest omfattende undersøkelsene var:

Evaluering av fengsler med høyt sikkerhetsnivå

Denne undersøkelsen studerte kvaliteten på livet til innsatte og kvaliteten på yrkeslivet til tilsatte. For å innhente opplysninger om disse forholdene ble to spørreskjemaer utarbeidet av professor A. Liebling ved Institute of Criminology, University of Cambridge, benyttet. Det ene skjema målte hvordan innsatte opplevde kvaliteten på livssituasjonen i fengselet, mens det andre skjemaet målte hvordan tilsatte opplevde kvaliteten på sin arbeidssituasjon i fengselet. I alt ble 32 fengsler med høy sikkerhet inkludert i studien og totalt deltok 1129 innsatte og 1078 tilsatte.

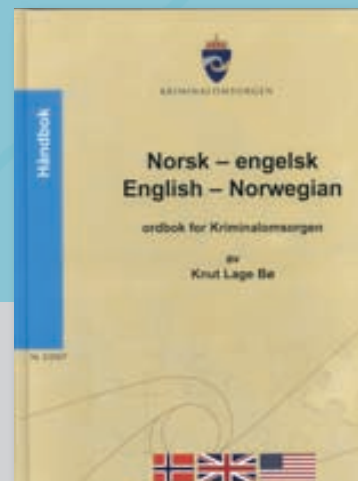
Yngve Hammerlin

har i deler av 2007 hatt tjenestefri for å skrive doktoravhandling "Det hjelper ikkje fangen at handjerna er av gull" (Arnljot Eggen) - Om fangebehandling, fangesyn og menneskesyn i norsk kriminalomsorg i anstalt 1970-2007. KRUS er stolte av sin nye dr.philos.

I 2007 ble det utgitt til sammen 16 publikasjoner i våre serier og av våre ansatte:

KRUS PUBLIKASJONER 2007

DOKUMENTASJON OG DEBATT

Johnsen, B. & Svendsen, M. (2007) *Narkotikaprogram med domstolskontroll* (ND) Oppstarten av teamene og sentrene 2006. Dokumentasjon og debatt nr. 2. Oslo: KRUS

Hjellnes, S., Højdahl T. (2007) *Overgang fra fengsel til frihet. Løslatelse av unge med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn*. Dokumentasjon og debatt nr. 1. Oslo: KRUS

KRUS HÅNDBØKER

Brumoen, H. & Højdahl, T. (2007) *Samtaler om kriminalitet og uønsket atferd. Bygging av mestringsstillit (BaM)*. Håndbok nr. 3. Oslo: KRUS.

Bøe, K.L. (2007). *Norsk - engelsk, English - Norwegian. Ordbok for kriminalomsorgen*. Håndbok nr. 2. Oslo: KRUS

Højdahl, T., R. Kristoffersen, H. Brumoen & G.H.L. Johansen (2007). *Trafikk og rus - mestring og nye muligheter*. Håndbok for gruppeledere. Håndbok nr. 1. Oslo: KRUS

KRUS SMÅSKRIFT

Granheim, P.K. (2007) *Evalueringsrapport. VINN, samtalegrupper for kvinner, – basert på datamateriale fra norske og svenske enheter 2006-2007*. Småskrift nr. 1. Oslo KRUS.

Højdahl, T. (2007). *Mestring og muligheter. Erfaring med bygging av mestringsstillit i kriminalomsorgen*. Småskrift nr. 2. Oslo KRUS.

RAPPORTER

Sund, A., Thorstensen, J.M., Ottesen, V.K. & Svendsen, M. (2007) *Rekruttering av personer med minoritetsbakgrunn til kriminalomsorgen*. Rapport nr. 3. Oslo: KRUS.

Kristoffersen, R., (2007). *Nordisk statistikk for kriminalomsorgen i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige 2001-2005*. (red.): Rapport nr. 1. Oslo: KRUS

Kristoffersen, R., (2007). *Correctional Statistics of Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden 2001-2005*. (ed.): Report no. 1. Oslo: KRUS.

Hammerlien, Y., Rokkan, T., (2007) *Vold og trusler mot tilsatte i kriminalomsorgen 2006*. Oslo: KRUS.

KRUS INFORMASJON

Årsmelding for KRUS 2006

KRUS kurskatalog 2008

Vervebrosjyre 2007

Vervefolder 2007

Brotts-Brytet

ANDRE PUBLIKASJONER

NSAP: K. O. Haugli. *Aktuelt for kriminalomsorgen 2007* nr. 4
Y. Hammerlin (2007) *Stress - det moderne traume*. I: *Psykolog Nyt* nr. 20/2007

Bildet av Fængselskolen
første kull i 1937 henger i
KRUS-biblioteket

Fængselskolen 1937–2007

<p>1937 1. april 1937 åpnet Fængselskolen første "utdannelseskursus for fængselstjenestemenn" i et lokale i 3. etasje i Botsfængslets administrasjonsfløy.</p>	<p>1942 Under krigen 1940-45 ble Fængselskolen avlyst. Det tok 10 år før skolen ble vekket til live igjen. Tyskerne konfiskerte flere fængsler og tyske sikkerhetsvakter eller militære sto for vaktholdet.</p>	<p>1945-48 Landssvikoppjøret etter krigen medførte at 18.000 personer ble idømt fængselsstraff og utgjorde en formidabel stigning i antall fanger.</p>
<p>1950 Det femte fængselskolekurset ble utlyst til start 17. april 1950. Det meldte seg 94 søkere til de 22 elevplassene. Av disse var 7 kvinner. Kurset var utvidet til 10 ukers varighet.</p>	<p>1957 I 1957 ble det siste av i alt 10 kurs etter den gamle ordningen avviklet. Skolelokalet var i løpet av 50-årene flyttet til et undervisningslokale i det gamle Botsfængselet.</p>	<p>1959 Det første aspirantopptaket ble kunngjort i januar 1959. En bygning på området til Oslo krets fængsel huset den reorganiserte skolen de neste 25 årene.</p>
<p>1961-64 Avansementskurset ble etablert i 1961, med en måneds varighet. Det var et tilbud til fast ansatte tjenestemenn med noe lengre ansiennitet. Fra 1964 ble elevgrunnlaget utvidet til to klasser.</p>	<p>1969-75 Avansementskurset ble utvidet til 3 mnd og fikk betegnelsen "videregående kurs". Fra 1969 ble skolesjefstillingen organisert som eget embete. Fra 1975 kom den første stillingen som lektor.</p>	<p>1973-77 Det siste videregående kurset gikk av stabelen. Fra 1973 fikk skolen sin egen inspektør. 2-årig grunnutdanning fra 1976. I 1977 hadde skolen seks faste stillingshjemler.</p>
<p>1976-84 Utdanningsutvalget ble oppnevnt i 1976 og avga sin innstilling i form av NOU 1984:2 Utdanning for arbeid i Kriminalomsorgen. I august 1984 flytter Fængselskolen inn på tidligere Teisen gymnas.</p>	<p>1987 Med åttiårene opplever man en sterk tilvekst i søkermassen. KRUS disponerer hele bygningsmassen på Teisen fra 1988/89.</p>	<p>1991-94 Første kurskatalogen fra KRUS kom i 1991. Kurshotellet med auditorium og grupperom åpnet i 1992. Eget bibliotek etablert på KRUS i 1994. Strategisk plan for KRUS 1994.</p>
<p>1997 Etatsutviklingsstrategien 1994. Etatsutdanning av verksbetjenter etablert i 1997. FOU-avdelingen etablert i 1997.</p>	<p>2000 Fremtidig utdanning og rekruttering av fængselsbetjenter. Rapport fra en arbeidsgruppe</p>	<p>2001 Ansvar og verdighet. Om organisering av utdanning i kriminalomsorgen. Innstilling fra en arbeidsgruppe.</p>
<p>2002 Lov om gjennomføring av straff m.v. trer i kraft fra 1. januar.</p>	<p>2004 Utdanning for fængselsbetjenter Delinnstilling 2 fra arbeidsgruppen.</p>	<p>2004-2007 Strategi for faglig virksomhet i kriminalomsorgen</p>

Glimt fra aktiviteter på KRUS i 2007

Latvisk besøk på KRUS

En delegasjon fra Latvia kom til KRUS i februar og fikk en orientering og omvisning på Kriminalomsorgens utdanningscenter, samt lunsj. Besøket var en del av et omfattende fem dagers program fra mandag til fredag. Programmet startet mandag med møte hos KSF og besøk i Oslo fengsel. Tirsdag var de på besøk i Ringerike og på Bastøy fengsel. Onsdag gikk turen til Hof/Berg fengsel og Torsdag på KRUS og Latvias ambassade i Oslo. Fredag avsluttes besøket med besøk på Ila fengsel til slutt et besøk i Justisdepartementet.

Besøk fra Scottish Prison Service

Mike Ewart overtar som Chief Executive etter Tony Cameron fra april 2007. I februar fikk KRUS-ledelsen hyggelig besøk av Tony Cameron sammen med den nye direktøren, som overtar fra april måned. Ekspedisjonssjef Kristin Bølgen Bronebakk deltok også.

Harald Føsker invitert til Irland

KRUS direktør Harald Føsker reiste i mars til Irland, for å delta i panelet for "The assessment of the Higher Certificate in Arts of Custodial Care" ved Institute of Technology Sligo, det teknologiske instituttet på vestkysten av den grønne øya.

De ble blant annet spurt om hva de syntes var mest forskjellig på skolene i Russland og Norge og svarte at de ble overrasket over at de norske aspirantene fikk studere på egen hånd og i grupper. I Russland er det mest klasseromsundervisning med lærer.

- Hva er den største utfordringen for fengselsvesenet i Russland! ble det spurt fra salen. Og de unge russerne svarte uten betenkningstid:
- Vår mentalitet! Russiske fanger har få rettigheter i forhold til de norske, og vi har for mange fanger og for få voktere til at det kan bli annerledes.

6 unge gjester fra akademiet i Russland i mai

KRUS fikk i mai seks hospitanter fra vårt russiske søsterakademi i Ryazan. De unge russerne møtte ledelsen og fikk omvisning på på KRUS mandag morgen, deretter møte med de fagansvarlige for Miljøarbeid i fengsel og Straffegjennomføringsrett. Tirsdag reiste de til Ringerike fengsel for gjen-syn og omvisning ved fengselsbetjent Stine Beate Klausen, en av de norske aspirantene som besøkte akademiet i Ryazan i fjor. Onsdag skal de følge et pasifiseringskurs på KRUS og torsdag blir det omvisning på Bretveit fengsel og besøk på KRUS-biblioteket. Russerne hadde mistet all bagasjen sin underveis, men var ellers blide og gledet seg til Norgesbesøket. De unge russerne holdt en presentasjon av akademiet i Ryazan for aspirantene i det store auditoriet på KRUS. Russerne fortalte at de selv kom fra vidt forskjellige steder i verdens største land og om rettssystemet i Russland.

De unge russiske gjestene ble invitert til en samtale på direktør Harald Føskers kontor.

Faget i Fokus IX ble arrangert på KRUS 6. – 7. juni 2007

Programmet i år dreide bl.a. om arbeidet med den nye stortingsmeldingen, og utdeling av "Kriminalomsorgens arbeidsmiljøpris 2006". På programmet sto også:

"Tenketårnets arbeid" ble presentert av Stein Ringen, professor i sosiologi og sosialpolitikk, Oxford og Margrethe Olin, filmskaper, Arne Johan Vetlesen, professor i filosofi, UiO. Christopher

Bastøy fengsel stilte med hest og viste fram sine økologiske produkter og serverte vafler.

Heyerdahl, seniorrådgiver, Justisdepartementet og Inger Marie Fridhov, seniorrådgiver, Justisdepartementet. "Framtidens straffer - om anbefalingene fra en dansk arbeidsgruppe om framtidens straffer" ved Annette Esdorf, visedirektør, Direktorat for kriminalforsorgen, Danmark. "Ti grunner til å ikke bygge nye fengsler" ved Thomas Mathiesen, professor retts sosiologi, Universitetet i Oslo og medlem av Kriminalomsorgsutvalget i KROM og "Et internasjonalt perspektiv på norsk kriminalomsorg" fikk vi fra Per Colliander, f.d. byråchef i den svenske kriminalvårdsstyrelsen, Sverige. Den første dagen ble avsluttet med panel-diskusjon: Hva slags kriminalomsorg vil vi ha i framtiden? - ordstyrer var Kristin Bølgen Bronebakk.

Spennende utvikling i Kinas kriminalomsorg

Harald Føsker rapporterte fra konferansen i Mittens rike som fant sted i Kina fra 27. til 30. juli. Invitasjonen kom som en følge av hans deltakelse i menneskerettighetsdialogen mellom Kina og Norge ved en tidligere anledning. UD finansierte reisen. Arrangør var Central Institute for Correctional Police, som på mange måter er "Kinas KRUS" - i samarbeid med blant annet Universitetet i Maryland, USA.

Sentralinstituttet for "kriminalomsorgs-politiet" holder til på et stort universitetsområde i byen Baoding i Hebei provinsen - rett sør for hovedstaden Beijing.

Den internasjonale konferansen ble arrangert for fjerde gang og handlet i år om ny utvikling innen Kriminalomsorgen. Formålet med konferansen var å fremme forskning, læring og få praktisk opplæring opp på et internasjonalt plan gjennom samarbeid mellom eksperter fra flere land utenfor Kina.

Konferansens ambisjon er å ta i bruk den nyeste teknologiene, utveksle nyskapende idéer, behandle utsiktene for fremtidig samarbeid mellom annerledes land og likeledes bane vei for fremtidig internasjonal samarbeid.

Nøkkeltalere på årets konferansen inkluderte ledere innen forskning og kriminalomsorg fra ulike land, USA, Sveits, Holland og Norge.

En stor delegasjon fra Sveits

31 fengselsdirektører fra Sveits fylte auditoriet på KRUS mandag. De besøker Norge 15.- 22. september og har lagt opp et omfattende program for hele uka. På KRUS ble de orientert om den norske kriminalomsorgen og orienterte til gjengjeld ledelsen på KRUS om det sveitsiske fengselssystemet. Ettermiddagen var satt av til forskjellige gruppemøter, ut fra forskjellige interesser og ønsker i den store delegasjonen. Til slutt i programmet sto omvisning i KRUS lokaler. I tillegg omfatter besøket i Norge et besøk på Oslo fengsel tirsdag, Bastøy fengsel onsdag, Skien fengsel torsdag og da rekker de også båtturen på Telemarkkanalen. Fredag går turen til Ila fengsel og så tilbake til Sveits på lørdag.

**15.-16. august arrangerte
KRUS Personalseminar i
Vikersund**

Tema for personalseminaret i 2007 var
"Kompetanse, karriere og utvikling". I
tillegg til hyggelig sosialt samvær rakk
vi omvisning både i Koboltgruvene, på
Blåfarvervet og Vikersundbakken

Besøk fra Georgia

I september var KRUS verter for fem georgiere fra det øverste myndighetsnivå i fengselsvesenet i Georgia. De fem har hatt et innholdsrikt program, med besøk på Bredtveit og Ringerike fengsler, samt omvisning på KRUS. På programmet sto også sightseeing i Oslo. Her på KRUS ble de informert av avdelingsleder Egil Larsen, fengselsinspektør Ellen Ekhaugen, førstebetjent Lars Haga og jussveileder Sven-Erik Skotte. Oppholdet ble avsluttet med lunsj på KRUS hos direktør Harald Føsker fredag.

Tsjekkisk medalje til Harald Føsker

Harald Føsker fikk i september 2007 tildelt en medalje fra Justisdepartementet i Tsjekkia, for sitt bidrag til utvikling av det tsjekkiske fengselsvesenet og opplæringsystemer for personalet i den tsjekkiske kriminalomsorgen. Dette samarbeidet har pågått gjennom en årrekke, både bilateralt samarbeid og gjennom Europarådet.

Medaljen ble overrakt på Den 7de Internasjonale konferanse for "European Prison Systems" som ble arrangert i Kromeriz i Tsjekkia, 4.-6. september 2007. Bildet til høyre viser alle de tre medaljevinnerne, fra venstre Tony Cameron, Tsjekkias generaldirektør Ludek Kula, samt Bohuslav Burkiewicz og Harald Føsker.

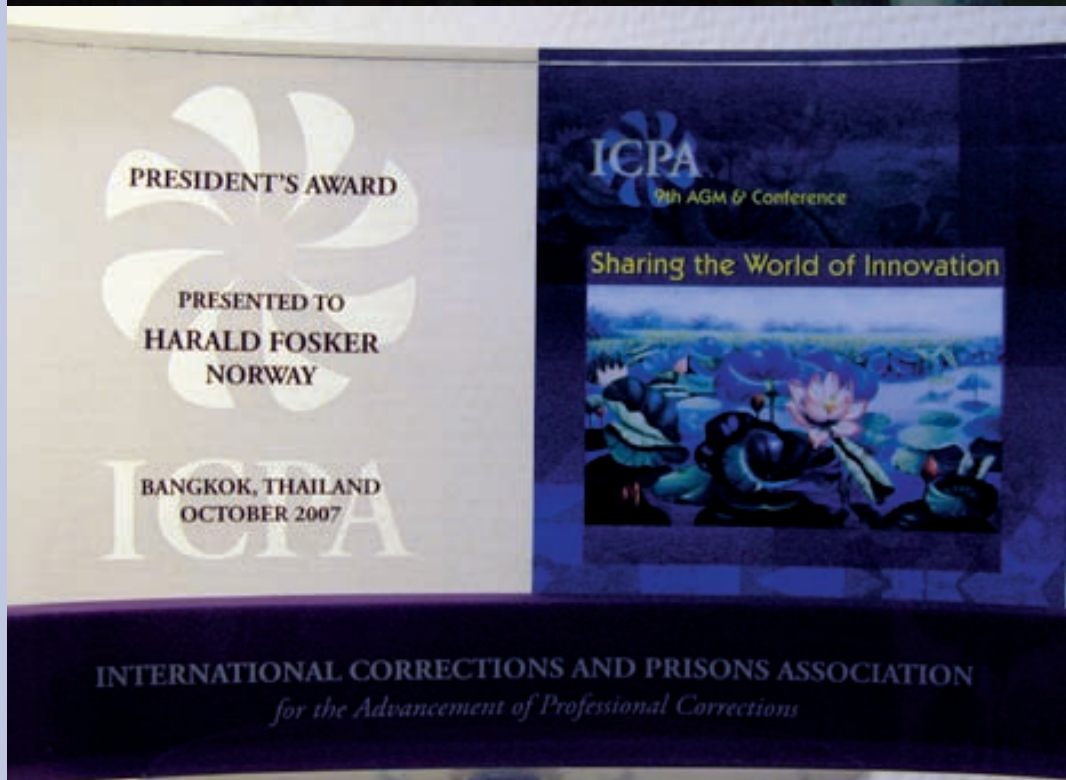

President's Award til Harald Føsker

Direktør Harald Føsker mottok prisen på den årlige ICPA-konferansen, som i 2007 fant sted i Bangkok, Thailand i oktober. I begrunnelsen for tildelingen skriver ICPA følgende:

"The award is in recognition of the significant body of work that you have done in the field of corrections and in particular, for your contribution to the field of staff training."

Prisen ble overrakt av ICPA's president Tony Cameron og Haim Szmulewitz, formann i priskomiteen. Ekspedisjonssjef Kristin Bølgen Bronebakk og direktør Harald Føsker var de norske representantene på ICPA-konferansen, der det deltok over 350 representanter, med spesielt stort deltakelse fra Asia og Afrika.

Hovedsaker for KRUS-administrasjonen 2007 har vært blant annet lansering av nye nettsider og publiseringsverktøy for nettsidene, innføring av Doculive og flytting av FoU og kursavdelingen til Ulvenveien.

Administrasjonsavdelingen 2007

- Lansering av nye KRUS.no var resultat av mye arbeid i 2006 forteller Ottar Evensen:
- Torsdag, 1. februar 2007 var en lang og kjempe interessant prosjektperiode over og nye KRUS.no ble lagt ut på nettet. Begivenheten ble markert med en hyggelig samling av alle KRUS-ansatte og representanter fra Making Waves i auditoriet på KRUS. I løpet av 2007 er sidene blitt ukentlig oppdatert med nyheter og flotte bilder fra den nye fotobanken med bilder tatt av proffotografen Kai Myhre. Websidene er blitt lagt merke til pga ryddig og informativ design og ”god målgruppeorientering”. En veldig positiv erfaring er at den mest aktive brukergruppen har vist seg å være aspirantene. Redaksjonsutvalget har også fulgt opp de retningslinjene som ble lagt i løpet av prosjektperioden, med ti redaksjonsmøter i 2007.

- Innføring av Doculive har gått greit forteller Maria Hellum:
- Elektronisk saksarkiv DocuLive er i løpet av 2007 implementert som saksbehandlingssystem for alle avdelinger på KRUS. Representanter fra administrasjonen har fått opplæring i region Sørvest, Sandnes og det er gjennomført 7 interne brukerkurs på KRUS i 2007. - Men vi må regne med kontinuerlig brukerstøtte fremover for at alle brukere skal føle seg trygge med DocuLive sier hun.

Administrasjonssjef
Tor Grindaker

– Flyttingen til Ulvenveien ble gjennomført uten store problemer forteller Erna Woldvik:

– FOU-avdelingen og all kursvirksomhet skulle over i nye lokaler før jul. Det var jo en stor utfordring, for hvordan skulle vi klare å møblere tre hele etasjer med tidligere "arkiverte" møbler? Men innstillingen var at dette skulle vi klare, og med oppbrettede armer og joggesko ble stoler, pulter, reoler m.m. trukket frem fra kjeller til loft. Alle rom og bygninger på KRUS ble gjennomgått og vi klarte å møblere de nye lokalene i Ulvenveien. Etter to harde uker med nøye planlegging, logistikkføringer og løping mellom etasjer og bygninger så har kursrom og kontorer i Ulvenveien blitt fine og funksjonelle og enkelte rom på KRUS har fått mere pusterom.

– Vaktmesterne våre fikk også mye ekstra jobb i forbindelse med flyttingen og fortjener takk for stå-på-viljen.

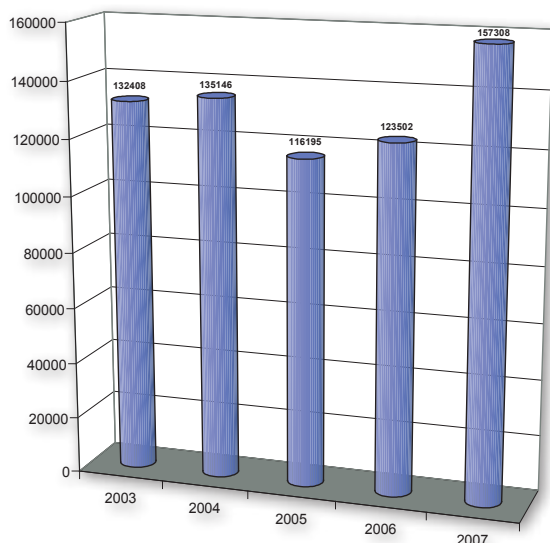

– IT-drift fikk også en del arbeid med å bestille trådløs kommunikasjon forteller Hege Lindheim og Gunnar Fjeldberg:

– Mellom Teisen og Ulven foregår datakommunikasjonen nå via antenner på utsiden av begge bygninger og IT-drift fikk mye jobb med kobling av PC-er etter flyttingen over til Ulven. Men Hege og Gunnar løste oppgavene med godt humør og stor innsatsvilje. I 2007 har vi også anskaffet nytt telefonsystem, innført elektronisk saksarkiv, gjennomgått videokonferanseutstyret, installert trådløst nettverk, etablert 4-årig utskiftningsplan, oppgradert kursrommene for å oppnå lavere brukerterskel, vurdert e-læringsverktøy for verksbetjentutdanningen og anskaffet nytt publiseringsverktøy for nettsidene våre. Foruten e-læringsverktøyet til verksbetjentutdanningen som er midlertidig utsatt, er alle ovennevnte oppgaver vellykket utført.

Budsjett og regnskap

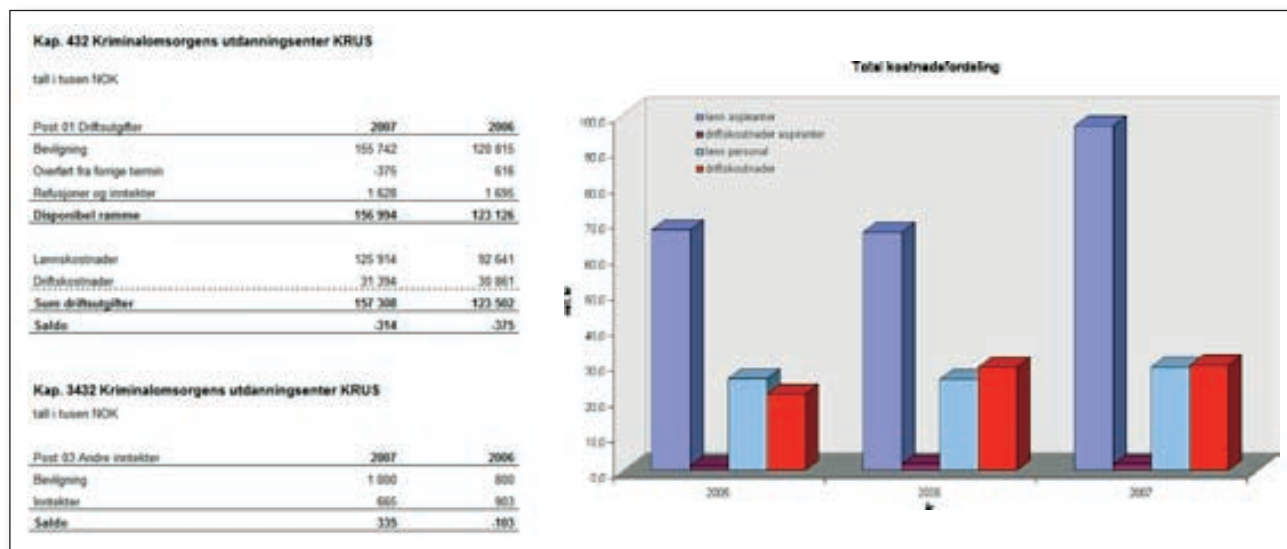
Totalforbruket 2003 - 2007
(1000 kroner)

Samlet tildeling til disposisjon for KRUS på kapittel 0432 var på om lag 155 millioner kroner for 2007. Dette medfører en økning på om lag 34 millioner kroner fra 2006. Hoveddelen av denne økningen har gått til å dekke lønn og andre direkte kostnader i forbindelse med ekstraopptak av aspiranter.

Totale utgifter for 2007 var på om lag 157,3 millioner kroner. Av dette utgjorde lønn til aspiranter og personalet ved KRUS nesten 126 millioner kroner, eller om lag 80 % av de totale utgiftene. Driftskostnadene økte med 0,5 millioner kroner til om lag 31,4 millioner kroner i 2007 og dette utgjør 20 % av de totale utgiftene.

Inntektene på kapittel 3432 kommer i hovedsak fra salg av bøker og organisering av studieturen til aspirantene. Budsjetterte inntekter var opprinnelig satt til 1,6 millioner kroner og senere nedskrevet til 1 million kroner. Totale inntekter var på i overkant av 0,6 millioner kroner for 2007. Nedgangen i inntektene skyldes i hovedsak at aspirantene organiserer deler av studieturen selv.

Tilsatte ved KRUS per 31. desember:

FØSKER, HARALD – Direktør

ADMINISTRASJONEN

GRINDAKER, TOR – Administrasjonssjef
 FIVE, SUZANNE – adm.sjef (vikar 1.2-31.8)
 ALFHEI, TRINE – HR-rådgiver
 EVENSEN, OTTAR – Rådgiver
 FJELDBERG, GUNNAR – Ikt-konsulent
 HELLUM, MARIA – Konsulent
 LINDHEIM, HEGE – Ikt-konsulent
 LØW, GRO – KONSULENT
 ROSANOWSKY, TOVE – Konsulent
 STEINDAL, ELДАР – Økonomirådgiver
 SKJOLDEN, LIN-ELI – Førstesekretær
 STORHOLT, WENCHE – Konsulent, lønn
 VIKO, ELIN – Førstesekretær
 WOLDVIK, ERNA – Konsulent
 ZHENG, MA – Vikar

GRUNNUTDANNINGEN

LARSEN, EGIL – Avdelingsleder
 HULT, VIGDIS – Ass. avdelingsleder
 EKHAUGEN, ELLEN – Fængselsinspektør
 ANDERSEN, KNUT – Seniorrådgiver,
 Idrettskandidat
 AURLAND, HEGE – Fængselsførstebetjent
 BERGANDER, KLAUS – Lektor, Dr. Scient.
 BERGE, ARVID – Undervisningsinspektør
 BUKTEN, ANNE – Master i psykologi
 BØ, KNUT LAGE – Rådgiver
 DAHL, KARIN – Lektor, Cand.jur.

DRÆGEBØ, HEIDI – Lektor,

Cand.polit. pedagogikk
 ESKELAND, GEIR – Fængselsfaglærer
 GONZALES, RONNY
 – Fængselsførstebetjent
 GRØNVOLD, CHRISTIAN
 – Fængselsførstebetjent
 HAGA, LARS – Fængselsførstebetjent
 HAVELAND, MARIT HELEN
 – Lektor, Cand.paed.spes.
 HJELLNES, SIV – Cand.polit., sosiologi
 JANSEN, INGILD – Cand.ed.
 JENSEN, EGIL – Lektor, Master i sosiologi
 LYSTAD SVEN – Lektor, Idrettskandidat
 NYMO, KIRSTI – Lektor, Cand.paed.
 RABBING, LILLIS – Lektor, Idrettskandidat
 RIST, CATHRINE – Fængselsførstebetjent
 SKOGSTAD, JOHNNY
 – Fængselsførstebetjent
 SKOGVOLL, VIDAR
 – Fængselsførstebetjent
 SKOTTE, SVEN-ERIK – Cand.jur.
 SOLLI, TRYGVE – Sosionom
 SUND, ANNETTE – Cand.polit.
 pedagogikk
 SØRENSEN, KNUT M. – Fængselsfaglærer,
 Master i sosiologi
 THOMASSEN, CATHRIN
 – Fængselsfaglærer, Cand.mag.
 UNDHEIM, KARI – Fængselsfaglærer,
 Adjunkt

FOU-AVDELINGEN

HELGESEN, JANNE – Avdelingsleder
 GRANHEIM, PER KRISTIAN – Rådgiver
 HAMMERLIN, YNGVE – Forsker
 HAUGLI, KRISTIN OPAAS – Rådgiver
 HØEGH-KROHN, SOLVEIG – Rådgiver
 HØJDAHL, TORUNN – Seniorrådgiver
 JOHANSEN, GRO HEIDI LØVENDAHL
 – Rådgiver
 JOHNSEN, BERIT – Forsker
 KRISTOFFERSEN, RAGNAR – Forsker
 NERGÅRD, EVA K.
 – Avdelingsbibliotekar
 PLOEG, GERHARD – Seniorrådgiver
 ROKKAN, TORE – Rådgiver
 STAGEBERG, OLE – Rådgiver, SIF
 STENDAHL, IDA – Rådgiver
 SØRØY, CHRISTINE – Rådgiver

PERMISJON:

BROCK-UTNE, SIRI GAARDER
 DAHL, ANNE MARI
 DANIELSEN, TROND
 EEG, MARIT
 EVENSEN, KNUT
 GRYTBakk, VÅR NA JI

SLUTTET I 2007:

JOHANNESSEN, ØYVIND
 LANGBERGET, LILLIAN
 NICOLAYSEN, VIVIAN
 OTTESEN, VIBEKE KINNAR
 THORSTENSEN, JENS

Organisasjonskart for KRUS 2007

